പദ്മപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 5 (പാതാലഖണ്ഡഃ)/ അധ്യായഃ 056

ശേഷ ഉവാച.

പ്രാതർനിത്യം വിധായാസൗ ബ്രാഹ്മണാന്വേദവിത്തമാൻ .

ഹിരണ്യദാനൈഃ സംതർപ്യ വിധിവത്സംസദം യയൗ 1.

ലോകാഃ സർവേ നമസ്കർതും രഘുനാഥം മഹീപതിമ് .

പുത്രവത്സ്വപ്രജാഃ സർവാഃ പാലയംതം യയുഃ സഭാമ് 2.

ലക്ഷ്മണേനാതപത്രം തു ധൃതം മൂർധനി ഭൂപതേഃ .

തദാ ഭരതശത്രുഘ്നൗ ചാമരദ്വംദ്വ ധാരിണൗ 3.

വസിഷ്ഠപ്രമുഖാസ്തത്ര മുനയഃ പര്യുപാസത .

സുമംത്രപ്രമുഖാസ്തത്ര മംത്രിണോ ന്യായകർതൃകാഃ 4.

ഏവം പ്രവൃത്തേ സമയേ ഷട്ചാരാസ്തേ സ്വലംകൃതാഃ .

സമാജഗ്മുർനരപതിം നമസ്കർതും സഭാസ്ഥിതമ് 5.

താന്വക്തുകാമാൻസംവീക്ഷ്യ ചാരാന്നൃപതിസത്തമഃ .

സഭായാമംതരാവേശ്മ രഹഃ പ്രാവിശദുത്സുകഃ 6.

ഏകാംതേ താംശ്ചരാൻസർവാൻപപ്രച്ഛ സുമതിർനൃപഃ .

കഥയംതു ചരാ മഹ്യം യഥാതഥ്യമരിംദമാഃ 7.

ലോകാ ബ്രുവംതി മാം കീദൃഗ്ഭാര്യായാ മമ കീദൃശമ് .

മംത്രിണാം കീദൃശം ലോകാ വദംതി ചരിതം കഥമ് 8.

ഇതി വാക്യം സമാകർണ്യ ചാരാ രാമമഥാബ്രുവൻ .

മേഘഗംഭീരയാ വാചാ പൃച്ഛംതം രഘുനായകമ് 9.

ചാരാ ഊചുഃ.

നാഥ കീർതിർജനാൻസർവാൻപാവയത്യധുനാ ഭുവി .

ഗൃഹേഗൃഹേ ശ്രുതാസ്മാഭിഃ പുരുഷൈഃ സ്ത്രീഭിരീഡിതാ 10.

വിവസ്വതോ മഹാന്വംശോ ഭവതാ പരമേഷ്ഠിനാ .

അലംകർതും ഗതം ഭൂമൗ കീർതിർവിസ്താരിതാ ബഹുഃ 11.

അനേകേ സഗരാദ്യാശ്ച കീർതിമംതോ മഹാബലാഃ .

അഭവംസ്താദൃശീ കീർതിസ്തേഷാം നാഭൂദ്യഥാ തവ 12.

ത്വയാ നാഥേന സകലാഃ കൃതാർഥാശ്ച പ്രജാഃ കൃതാഃ .

യാസാം നാകാലമരണം ന ച രാഗാദ്യുപദ്രുതിഃ 13.

യാദൃശശ്ചംദ്രമാലോകേ യാദൃശീ ജാഹ്നവീ സരിത് .

താദൃക്തവ ച സത്കീർതിഃ പ്രകാശയതി ഭൂതലമ് 14.

ബ്രഹ്മാദികാ ഭവത്കീർതിമാകർണ്യ ത്രപിതാ ഭൃശമ് .

നാഥ സർവത്ര തേ കീർതിഃ പാവയത്യധുനാ ജനാൻ 15.

വയം ധന്യതമാഃ സർവേ യേ ചാരാസ്തവ ഭൂപതേ .

ക്ഷണേക്ഷണേ തവ മുഖം ലോകയാമ മനോഹരമ് 16.

ഇത്യാദിവാക്യം ചാരാണാം പംചാനാം വീക്ഷ്യ രാഘവഃ .

ഷഷ്ഠം പപ്രച്ഛ ചാരം തം വിലക്ഷണമുഖാംകിതമ് 17.

രാമ ഉവാച.

സത്യം വദ മഹാബുദ്ധേ യച്ഛ്രുതം ലോകസംകരേ .

താദൃക്പ്രശംസ മേ സർവമന്യഥാ പാതകാദികൃത് 18.

പുനഃ പുനശ്ച തം രാമഃ പപ്രച്ഛാശു സവിസ്തരമ് .

തഥാപി ന ബ്രവീത്യേവ രാമം ലൗകികഭാഷിതമ് 19.

തദാ രാമഃ പ്രത്യവോചച്ചാരം മുഖവിലക്ഷിതമ് .

ശപാമി ത്വാം തു സത്യേന ശംസ സർവം യഥാതഥമ് 20.

തദാ രാമം പ്രത്യുവാച ചാരോ വാക്യം ശനൈഃ ശനൈഃ .

അകഥ്യമപി തേ വാച്യം വാക്യം കാരുജനോദിതമ് 21.

ചാര ഉവാച.

സ്വാമിൻസർവത്ര തേ കീർതിർദശാനനവധാദികാ .

അന്യത്ര രാക്ഷസഗൃഹേ സ്ഥിതായാസ്തേ സ്ത്രിയാ അഹോ 22.

കാരുരേകസ്തു രജകോ നിശീഥേ മഹിലാം സ്വകാമ് .

അന്യഗേഹോഷിതാം ദൃഷ്ട്വാ ധിക്കുർവൻസമതാഡയത് 23.

തന്മാതാ പ്രത്യുവാചേമാം കഥം താഡയസേഽനഘാമ് .

ഗൃഹാണ മാ കൃഥാ നിംദാം സ്ത്രിയം മദ്വാക്യമാചര 24.

തദാവോചത്സ രജകോ നാഹം രാമോ മഹീപതിഃ .

യദ്രാക്ഷസഗൃഹേധ്യുഷ്ടാം സീതാമംഗീചകാര സഃ 25.

സർവം രാജ്ഞഃ കൃതം കർമ നീതിമദ്ഭവതി പ്രഭോ .

അന്യേഷാം പുണ്യകർതൄണാമപി കൃത്യമനീതിമത് 26.

പുനഃ പുനരുവാചാസൗ നാഹം രാമോ മഹീപതിഃ .

ചുക്രുധേ സമയേ രാജന്മയാ വാക്യം തവ സ്മൃതമ് 27.

തദാനീം ശിര ആച്ഛിദ്യ പാതയാമി മഹീതലേ.

കൃതഃ പുനർവിചാരോമേ ക്വ രാമോ രജകഃ ക്വ നു 28.

അയം ദുഷ്ടോഽനൃതം വക്തി ന ഹീദം തഥ്യമുച്യതേ .

ആജ്ഞാപയസി ചേദ്രാമ സാംപ്രതം മാരയാമി തമ് 29.

അവാച്യമപി തേ പ്രോക്തം ത്വദാഗ്രഹത ഉന്നയമ് .

രാജാ പ്രമാണമത്രേദം വിചാരയതു സംഗതമ് 30.

ശേഷ ഉവാച.

ഇതി വാക്യം സമാകർണ്യ മഹാവജ്രനിഭാക്ഷരമ് .

നിഃശ്വസന്മുഹുരുച്ഛ്വാസമാചരന്മൂർച്ഛിതോഽപതത് 31.

തം മൂർച്ഛിതം നൃപം ദൃഷ്ട്വാ ചാരാ ദുഃഖസമന്വിതാഃ .

വീജയാമാസുർവാസോഗ്രൈർദുഃഖാപനയ ഹേതവേ 32.

സ ലബ്ധസംജ്ഞോ നൃപതിർമുഹൂർതേന ജഗാദ താൻ .

ഗച്ഛംതു ഭരതം ശീഘ്രം പ്രേഷയംതു ച മാം പ്രതി 33.

തേ ദുഃഖിതാശ്ചരാസ്തൂർണം ഭരതസ്യ ഗൃഹം ഗതാഃ .

കഥയാമാസു രാമസ്യ സംദേശം നയഹാരകാഃ 34.

ഭരതോ രാമസംദേശം ശ്രുത്വാ ധീമാന്യയൗ സദഃ .

രാമം പ്രതി രഹഃസംസ്ഥം ശ്രുത്വാ തം ത്വരയാ യുതഃ 35.

ആഗത്യ തം പ്രതീഹാരം പ്രത്യുവാച മഹാമനാഃ .

കുത്രാസ്തേ രാമഭദ്രോഽസൗ മമ ഭ്രാതാ കൃപാനിധിഃ 36.

തന്നിർദിഷ്ടം ഗൃഹം വീരോ യയൗ രത്നമനോഹരമ് .

രാമം വിലോക്യ വിക്ലാംതം ഭയമാപ സ മാനസേ 37.

കിം വാസൗ കുപിതോ രാമഃ കിം വാ ദുഃഖമിദം വിഭോഃ .

തദാ പ്രോവാച നൃപതിം നിഃശ്വസംതം മുഹുർമുഹുഃ 38.

സ്വാമിൻസുഖസമാരാധ്യം വക്ത്രം തേ കഥമാനതമ് .

അശ്രുഭിർലക്ഷ്യതേ രാഹുഗ്രസ്തദേഹഃ ശശീവ തേ 39.

സർവം മേ കാരണം തഥ്യം ബ്രൂഹി മാം കിം കരോമി തേ .

ത്യജ ദുഃഖം മഹാരാജ കഥം ദുഃഖസ്യ ഭാജനമ് 40.

ഏവം ഭ്രാത്രാ പ്രോച്യമാനോ ഗദ്ഗദസ്വരയാ ഗിരാ .

പ്രോവാച ഭ്രാതരം വീരോ രാമചംദ്രശ്ച ധാർമികഃ 41.

ശൃണു ഭ്രാതർവചോ മഹ്യം മമ ദുഃഖസ്യ കാരണമ് .

തന്മാർജനം കുരുഷ്വാദ്യ ഭ്രാതഃ പ്രാതർമഹാമതേ 42.

വംശേ വൈവസ്വതേ രാജാ ന കശ്ചിദയശഃ ക്ഷതഃ .

മത്കീർതിരദ്യ കലുഷാ ഗംഗായമുനയാ ഗതാ 43.

യേഷാം യശോ നൃണാം ഭൂമൗ തേഷാമേവ സുജീവിതമ് .

അപകീർതിക്ഷതാനാം തു ജീവിതം മൃതകൈഃ സമമ് 44.

യേഷാം യശോ ഭവേദ്ഭൂമൗ തേഷാം ലോകാഃ സനാതനാഃ .

അപകീർത്യുരഗീ ദഷ്ടാസ്തേഷാം ഭൂയാദധോഗതിഃ 45.
അദ്യ മേ കലുഷാ കീർതിഃ സ്വർധുനീ ലോകവിശ്രുതാ .
തച്ഛൃണുഷ്വ വചോ മേഽദ്യ രജകേന യഥോദിതമ് 46.
അസ്മിൻപുരേഽദ്യ രജക ഉക്തവാഞ്ജാനകീഭവമ് .
കിംചിദ്വാച്യം തതോ ഭ്രാതഃ കിം കരോമി മഹീതലേ 47.
കിമാത്മാനം ജഹാമ്യദ്യ കിമേനാം ജാനകീം സ്ത്രിയമ് .
ഉഭയോഃ കിം മയാ കാര്യം തത്ഥ്യം ബ്രൂഹി മേ ഭവാൻ 48.
ഇത്യുക്ത്വാ നിർഗലദ്ബാഷ്പോ വേപഥു ക്ഷുഭിതാംഗകഃ .
പപാത ഭൂമൗ വിരജോ ധാർമികാണാം ശിരോമണിഃ 49.
ഭ്രാതരം പതിതം ദൃഷ്ട്വാ ഭരതോ ദുഃഖസംയുതഃ .
സംവീക്ഷ്യ ശനകൈ രാമം പ്രാപ്തസംജ്ഞം ചകാര സഃ 50.
സംജ്ഞാം പ്രാപ്തം തു സംവീക്ഷ്യ രാമചംദ്രം സുദുഃഖിതമ് .
ഉവാച ദുഃഖനാശായ വാക്യം തു സുമനോഹരമ് 51.
കോഽയം വൈ രജകഃ കിംതു വാച്യം വാക്യം യഥാബ്രവീത് .
ജിഹ്വാച്ഛേദം കരിഷ്യാമി ജാനകീവാച്യകാരിണഃ 52.
തദാ രാമോഽബ്രവീദ്വാക്യം രജകസ്യ മുഖോദ്ഗതമ് .
ശ്രുതം ചാരേണ തത്സർവം ഭരതായ മഹാത്മനേ 53.
തച്ഛ്രുത്വാ ഭരതഃ പ്രാഹ ഭ്രാതരം ദുഃഖശോകിനമ് .
ജാനകീവഹ്നിശുദ്ധാഭൂല്ലംകായാം വീരപൂജിതാ 54.
ബ്രഹ്മാബ്രവീദിയം ശുദ്ധാ പിതാ ദശരഥസ്തവ .
കഥം സാ രജകോക്തിത്വാദ്ധാതവ്യാ ലോകപൂജിതാ 55.
ബ്രഹ്മാദിസംസ്തുതാ കീർതിസ്തവലോകാൻപുനാതി ഹി .
സാ കഥം രജകോക്ത്യാ വൈ കലുഷാദ്യ ഭവിഷ്യതി 56.
തസ്മാത്ത്യജ മഹാദുഃഖം സീതാവാച്യസമുദ്ഭവമ് .
കുരു രാജ്യം തയാ സാർധമംതർവത്ന്യാ സുഭാഗ്യയാ 57.
ത്വം കഥം സ്വശരീരം തു ഹാതുമിച്ഛസി ശോഭനമ് .

വയം ഹതാഃ സ്മ സർവേ്ദ്യ ത്വാം വിനാ ദുഃഖനാശകമ് 58.

ക്ഷണം സീതാ ന ജീവേത ത്വാം വിനാ സുമഹോദയാ .

തസ്മാത്പതിവ്രതാ സാകം ഭുനക്തു വിപുലാം ശ്രിയമ് 59.

ഇതി വാക്യം സമാകർണ്യ ഭരതസ്യ ച ധാർമികഃ .

പുനരേവ ജഗാദേമം വാക്യം വാക്യവിദാം വരഃ 60.

യത്ത്വം കഥയസി ഭ്രാതസ്തത്സർവം ധർമസംയുതമ് .

പരം യദ്വച്മ്യഹം വാക്യം തത്കുരുഷ്വ മമാജ്ഞയാ 61.

ജാനാമ്യേനാം വഹ്നിശുദ്ധാം പവിത്രാം ലോകപൂജിതാമ് .

ലോകാപവാദാദ്ഭീതോ്ഹം ത്യജാമി സ്വാം തു ജാനകീമ് 62.

തസ്മാത്കരേ ശിതം ധൃത്വാ കരവാലം സുദാരുണമ് .

ശിരശ്ഛിംധ്യഥവാ ജായാം ജാനകീം മുംച വൈ വനേ 63.

ഇതി വാക്യം സമാകർണ്യ രാമസ്യ ഭരതോ്പതത് .

മൂർച്ഛിതഃ സൻക്ഷിതൗ ദേഹേ കംപയുക്തഃ സബാഷ്പകഃ 64.

ഇതി ശ്രീപദ്മപുരാണേ പാതാലഖണ്ഡേ ശേഷവാത്സ്യായനസംവാദേ രാമാശ്വമേധേ

ഭരതവാക്യംനാമ ഷട്പംചാശത്തമോ്ധ്യായഃ 56.
